

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVARMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Előfizetés: egész évre - - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitlér sora 40 fillér.

Gazdasági egyesületi élet.

Ira: Mayerffy György.

A vármegyei gazdasági egyesület folyó évi rendes közgyűlését márczius hó 30-án tartotta meg.

Báró Bánffy Kázmír elnök megnyitójában megemlékezett az egyesület elmúlt három évi működéséről és sajnálattal bár, de nyíltan rá mutatott annak sivar, eredménytelen voltára.

A vármegyei gazdaközönség tetteiből, jobban mondva abból, amit nem tesz, az tűnik ki, hogy a gazdasági egyesület valami szükséges rosznak tekint. „Ha már meg van, hát legyen meg, illetve nem bánom én akár van, akár nincsen.” Azt a csekély tagsági díjat kifizeti ha muszáj, de nem szívesen. Első pillanatra azt lehetne gondolni, hogy e megye gazdasági kulturája annyira fejlett, oly magas színvonalon áll, az egyes gazdaságok mesésen lehetnek felszerelve, művelve és vezetve és még mesésebb jövedelmet adhatnak, hogy itt már fejlesztésre, a társulás, egyesülés erejére semmi szükség. Ez azonban sajnos, nem így van, mert ennél fejlettebb valamely vidéknek, vagy országnak gazdasági kulturája, annál intenzívebb, annál pezsgőbb gazdasági egyesületének élete.

A szomorú ebben az esetben csak az, hogy a gazdaközönség ezt nagyon jól tudja. Nagyon jól tudja, mert hiszen közvetlen szomszédságunkban a szemünk előtt történik, hogy a szobeni száz gazdasági egyesület és a kebelébe tartozó kerületi gazdasági egyesületek, mint a barcasági, a medgyesi stb. milyen munkát végeznek és minő óriási haszon báramlik működésükből tagjaira.

Nagyon jól tudja, hogy a Nyitra, Pozsony, Moson, Sopron, Vas, Torontál, Temes, Arad stb. vármegyei gazdasági egyesületek tevékenysége miben nyilvánul és lüktető élete minő határok között mozog.

Nagyon jól tudja, hogy Németország, Franciaország, Anglia, Svéd- és Norvégországok stb. gazdasági egyesületei hatalomszamba mennek és szavuk igen nagy súly a mérleg serpenyőjében. Nemrég történt meg, hogy a hatalmas Vilmos császár egy gazdasági együleti gyűlésen részt vett és szakdolgozokról vitatkozott gazdatisáival. Meg kellene kérni a mi jó öreg királyunkat is, hogy jönne el egy gazdasági együleti gyűlésünkre, akkor talán nagyobb érdeklődést tanúsítanának gazdánk.

A vármegyei gazdasági egyesület hivatása a gazdaközönség érdekeit előmozdítani. Szervezni az előnyös értékesítést és beszerzést. Az előmunkálatokat megtenni különböző szövetkezetek létesítésére.

A nagy- és középbirtok érdekében pld. egy gözeke szövetkezet létesítése. — Tehénészetek fejlesztése a tejelés ellenőrző szövetkezet útján. Műtrágyázási kísérletek. Vetőmag nemesítés, stb.

Inkább a kisgazdák érdekében: gazdakörök, állattenyésztő és állatbiztosító szövetkezetek. Hitel, fogyasztási, tej- és háziipari szövetkezetek létesítése. Gazdasági eszközök, gépek, tenyészállatok stb. beszerzésének előmozdítása. — Gabona értékesítő szövetkezetek létesítése. Csikó- és borjulegelők létesítése és fentartása. A téli gazdasági beszélgetések és a nyári határbejárások megtartása, irányítása. — A szőlőtelepítés forszírozásával kapcsolatban, küzdelem a pálinkaivás ellen, stb.

A fentiekben igazán csak ötletszerűleg tettem említést a gazdasági egyesület munkakörének egyes ágazatairól, melyek az itteni helyi viszonyokhoz mérten az O. M. G. E.-vel kapcsolatban és a földmívelési kormány erkölcsi és sok esetben anyagi támogatásával megvalósíthatók a gazdaközönség kimondhatatlan nagy előnyére és anyagi hasznára.

A gazdasági egyesület vezetőségében meg is van a törekvés, meg van az akarat arra, hogy az egyesület hivatásának magaslatára emelkedve, munkáját a legodaadóbban teljesítse. Amde ezen munkálatok teljesítése csak abban az esetben valósulhat meg, ha a gazdaközönség, nagy-, közép- és kisbirtokosság minél nagyobb számban tagja az egyesületnek (pld. a szászoknál minden egyes gazda kivétel nélkül) és nemcsak tagja, hanem az egyület gyűlésein részt is vesz, ahol a különböző eszmék felvetésével, azok alapos megvitatásával kialakulnak a helyi viszonyoknak megfelelő, üdvös és előnyös eszmék és ezen eszmék megvalósítására vállalkozik a gazdasági egyesület. De mindaddig, míg a gazdasági egyesület gyűlésein a hivatalnok-tagokon kívül alig van jelen 3—4 vérbeli gazda, a legnagyobb akarat mellett is meddő kell hogy legyen az egyület működése.

A mezőgazdasági tudomány csodás haladást mutat. A haladás jelszava hatja át a művelt világ minden rétegét és a ki e nagy versenyben nem tart lépést, nem alkalmazkodik, azt kárlehetetlenül ragadja el a rohanó ár.

„A ki a föld, azé a hatalom.” Rajtunk áll, hogy a kínálkozó előnyöket, hogy a tudomány által felkutatott módon a természeti nagy erőket jármunkba hajtva, magunkat és édes hazánkat hatalmassá tegyük.

Kétéves szolgálat.

(Ü. L.) A véderőreform parlamenti tárgyalása a jövő hóban kezdetét veszi, ha a költségvetéssel el lehetne készülni. A kormány benyújtja a javaslatot s legkésőbb is legfeljebb ha őszre maradna el. Bármelyik a kettő közül, a véderőreform a küszöbön áll, mert ezt követeli a közérdek. A nemzeti érdek előtt pedig meg kell hajolnia. Elvégre arról nem tehetünk, hogy a mai világban a békét csak nagy fegyverkezés árán lehet megvásárolni. Pedig, hogy ez így van, azt a saját testünkön tapasztaltuk. Presztizsünk csak egy kicsit megfogyott és ez elég volt ahhoz, hogy egy Szerbia belénk kössön. Nehány száz milliónkba került, de kerülhetett volna milliárdokba és emberéletekbe is. Minden osztály érdeke, hogy a kellő fölfegyverkezés állandósítása és a tüntető erő kifejtés által elkerüljük a megtámadtatást. Semmilyen véderőreform nem kerül annyiba, mint egy háború. És ami a földolog: a véderőreform nem kerül — úgy mint a háború — emberáldozatokba. De ránk parancsolja a véderőreform megalkotását a magyar nép érdeke is!... Mert ez a reform meghozza a katonai szolgálati időnek két évre való leszállítását. Ez pedig olyan óriási gazdasági jótétemény, melyet minél előbb meg kell népünk számára szerezni.

A véderőreformra tehát szükség van, azt elődázni még továbbra is nem lehet. Ezen közszükségleti érdek kizárja a huza-vonát!... Üres, pattogó frázisokkal, a reform ellen nem harcolhatni. Ezért a véderőreform javaslat rendes tárgyalását megakadályozni nem is fogja senki. Beható viták lehetnek, de ez még nem egy a tárgyalás megakasztásával.

A magyar kormány tehát állást foglal a véderőreform mellett. Részben a kétéves szolgálati időért, nagy előny lévén ez a népünknek, részben és legfőképp azért, mert ha valaminek a szükségessége beáll, az elől kitérni a Héderváry-kormány nem fog. Mert aki nyílt számmal nézi a világot, aki ismeri azokat a számos nemzetközi kívánságokat és kérdéseket, a melyeknek elintézése csak késik, de nem mulik, aki tudja, hogy a felsőbb politikában egyetlen érintés ezernyi, gyakran nem is sejtett hurt rezegtét meg: az fegyveres erőnk fejlesztésének követelményei elől el nem zárkozhat.

Angolországot bántja, hogy kereskedelmét a németek kereskedelme fenyegeti; Orosz-

ország a távol keleten szenvedett veszteségeiért nyugaton keres kárpótlást, Franciaország Sedant, továbbá Metz és Strassburg elvesztését nem bírja feledni. Készülődik Olaszország is. Puskaporos hordók között járunk. Állandó a veszedelem. Az orosz-japán háború kitörése megmutatta, hogy egyetlen éjszaka folyamán is lángra lobbanhat a háború lappangó üszke. Aki erősebbnek érzi magát, lel okot a háborúra. A legtöbb európai válság eseményei, a melyeknek középpontja monarchiánk volt, beigazolták, hogy Oroszország azért nem szállt hadba, mert serege az orosz-japán háborúban szenvedte vereséget még ki nem hevervén, újabb mérkőzésre készületlen volt. A mai háborúk rettenetes következményei is a hadra készülést folytatásáért, a fegyveres hatalom fejlesztését ajánlják. Nem szabad az áldozatoktól visszariadnunk.

A fegyveres erő máskülönben is nem elősdi az állam testén, hanem az állam kebelében élő gazdasági és kulturális tényező; mert mindennemű javak szükséglete és fogyasztása révén nemzetgazdasági tekintetben az államnak soha ki nem merülő belső fogyasztója, úgy az ipari, mint a gazdasági cikkekben új serkentő forrás minden téren; hatalmas, a pénzforgalmat előmozdító gazdasági intézmény, mely kötelékén kívül számtalan üzemet életre kelt, fenntart és felvirágoztat. A modern néphadsereg komoly kulturális iskola, mely a harcra képes férfiaknak a polgári hivatásban is értékesíthető ismereteket és tapasztalatokat nyújt, az élet további útján is alkalmazható kötelesség teljesítésre, rendre, tevékenységre és egészséges életmódra nevel; ápolja a trón iránti hűséget és a hazaszeretetet; békében a törvényes rend támasza, háborúban pajzs és kard kifelé. A ráfordított költségek tehát ama fenkölt lelki javakat is gyarapítják, a melyek az anyagi hatalmi eszközöknél hatalmasabban biztosítják a haza nagyságát, erejét s vele pedig a polgárok jólétét és biztonságát.

A hadsereg tehát békében is kamatostól visszafizeti az államnak mindazt, amit reá költ. A reá fordított költség — nem meddő pénzpazarlás! ... Aztán azt se feledjük, hogy a hadsereg fordított mindennemű kiadásokból a budgetszerű létszám egy fejeére jut Ausztria és Magyarországon csak 1036 korona. Ezzel szemben Olaszországban 1300, Franciaországban 1408, Németországban 1530 korona. Csak az, aki csodákban hisz, tételezheti fel, hogy 1036 koronáért ugyanazokat az eszközöket lehet biztosítani, a melyekért a fenti államok adnak. A hadsereg létszáma sem áll arányban monarchiánkban a lakosság számával, de a miknek számbeli kitételét mellőzöm a sok szám kikérülése miatt.

Örömmünnepe lesz a népnek a véderő reformmal! Kétéves szolgálat már csakugyan nem sok. Ezen könnyen áteshetik bárki. Jó kedvvel mehet a katonai szolgálatra a népfia. Nem férfi az, aki még két éven át sem szolgálja a hazát. Hamu-pipőke az ily ifju, de nem férfi. A nép ha esetleg talán idegenkedett is a katonai szolgálattól, azt most már mellőzheti, idegenkedésre többet nincs oka. A katonáskodás embert farag mindenkiből, erre pedig szüksége van a nép fiának is.

HIRDETÉSEKET legutánabban felvesz lapunk kiadóhivatala.

VÁRMEGYEI ÉLET.

A vármegyei központi választmány tartotta f. hó 20-án ülését, melyen az 1911. évi országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének a küldöttségek által eszközölt kiigazítási munkálatai vizsgáltattak felül. Egy néhány kivétellel rendben találtattak a munkálatok s így ezek alapján állittatja össze a vármegyei főjegyző az 1911. évi ideiglenes névjegyzéket. Ezek a jövő hét folyamán készülnek el s május. 5-től kezdve 25-ig közszemlére tételnek.

Sorozások vármegyénkben is folynak már. Folyó hó 22-én a balázsfalvi járás állításkötelesei álltak mérték alá s állnak 25. és 26-án is. A sorozás itt ugyanis a közbeeső görög ünnepek miatt megszakítást szenvedett. A polgári elnöki tisztet e járásban Zalányi Farkas vm. I. aljegyző tölti be.

HIREK.

Városi közgyűlés. Nagyenyed város képviselőtestülete holnap, ápril 24-én, d. e. 9 órától kezdve rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés fontos tárgyai: a dr. Leugyel György polgármester lemondásának bejelentése és felmentése iránti határozat; Szeidl József ingatlan vételi ajánlata; a fogyasztási adokezelők lakbér folyósítása iránti kérése; a sétatéri kertész lakbérmeleési kérése; Z. Szócs Sándorné özvegyi ellátás iránti kérése; Mátyás Lajos és Grünfeld Lajos malomberlet áruházas iránti kérése. A tizenegy pontból álló tárgysorozat többi részét bejelentések teszik. A közgyűlés a Fogarasi Béla emlékünnepre való tekintettel kezdődik 9 órakor.

Eljegyzés. Zarándi Knöpfler Gyula kollégiumi tanár f. hó 16-án eljegyezte Hrabovszkyne Grendo Paula asszonyt Budapesten. — Ágai László kollégiumi tanár f. hó 16-án tartotta eljegyzését Bartha Ilonkával, Bartha Zsigmond ny. rektor-professzor leányával.

Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése szerint száraz idő várható, továbbá nappali felmelegedéssel, száraz, enyhe, kevés esőzés. Déli hőmérséklet 8-2 Celsiusus.

Szabolcska — püspökjelölt. A tiszántúli református egyházkerület megüresedett püspöki széke körül Eröss Lajos halála óta olyan elkecsereedett harc folyik, a mely feldúlással fenyegeti az egyházkerület bekességét. A bekésbáti egyházmegye a napokban tartotta közgyűlését Szegeden. Az egyházmegyei gyűlést megelőző értekezleten egyhangulag jelölték a tiszántúli református egyházkerület püspökségére Szabolcska Mihály temesvári lelkészt, az országos nevű költőt.

A gyulafehérvári muzeum fejlődése. A nagyszámú római körmek, a melyekkel a gyulafehérvári muzeum értékesen gyarapodik, a szűk muzeumi épületben nem talált már védett helyre, hanem annak udvari bejárata előtt áll keltő csoportosításban kitéve az időjárás viszontagságának. Ezen kedvezőtlen körülményre a buzgó muzeum-igazgató, Cserni Béla dr. fölhevta a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségnek figyelmet, mely sietett is a muzeum segítségére és a bemutatott terv alapján a körmek védelmére építendő külső lapidá-

rium költségeire 1888 kor. rendkívüli államségélyt utalványozott a gyulafehérvári muzeumnak. Megemlítjük még itt, hogy a muzeum körmek-gyűjteménye bőven gyarapodik az ősi székesegyház restaurációjából, mert annak falába igen sok faragványos és feliratos római követ találnak beépítve.

Műkedvelő-előadás. Az Iparos-önképzőkör a Deréki és Dezső Dalárdisták című 8 felvonásos bohózatát tanulják. A szerepeket a legjobb műkedvelők játszódnak, a rendezést, a betanítást pedig Bogya Zsiga színész, a városunkban jól ismert kitűnő komikus vállalta el. Az élvezetesnek és sikeresnek ígérkező színdarab május első hetében kerül előadásra.

Táviratok éjjeli kézbesítése. Szokásban volt a vidéki postahivataloknál, hogy az éjjel érkezett táviratokat csak reggel kézbesítették a címzettnék. Erre vonatkozólag most a kereskedelmi miniszter utasította az összes postahivatalokat, hogy az éjjeli táviratokat még az érkezés órájában kézbesítsék. A rendelet már életbe lépett.

Római ásatások Marospartuson. A mai Gyulafehérvár területén létezett régi római Apulum földje sok, a tudományra nézve még igen értékes maradványt rejt kiucses öleiben. A Colonia Apulensis területén, mely a mai Marospartus városrész helyen volt, most kezdődtek meg a szakszerű római ásatások. Cserni Béla dr., fehérvári muzeum-igazgató jelentésére a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőisége államségélylyel támogatva a fontos ügyet, az alsó-fehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesületet bizta meg az ásatások végzésével. Az államségélyhez járult még Gyulafehérvár sz. kir. város 500 kor. ásatási segítsége, a melyet Novák Ferenc polgármester előterjesztésére lelkesedéssel szavazott meg a város képviselőtestülete a monográfia-alapból. Az ásatások a földtulajdonosok jóindulatu viselkedésével már megkezdődtek, több érdekes római épületfalat hoztak felszínre és a régészeti tudományra nézve kedvező eredményeket helyeznek kiállításba.

Szándékos emberölés kísérlete. Mihálczfalva községben f. hó 9-én Benedek Adolf ottani lakos gazdatiszt Brinza György bérést kérdőre vonta amiatt, hogy a reábi-zott marhákát a déli 12 óra helyett miert etette délután 2—3 óra tájt? mire nevezett bérés karomkodás közben kést rántott és a gazdatisztet leakarta szurni, ez azonban a szurást félreugrása által kikerülte s a következő pillanatban pedig az ott jelen volt tanuk a merénylőt lefogva véres szándékában megakadályozták és lefegyverezték.

Csalás. Háporton községben a múlt év augusztus havában Bárb János ottani korcsmáros Brassoveán Mária színtén háportoni lakostól egy darab 100 koronás bankjegy felváltását kérte, azonban a 100 koronás helyett csak egy darab 50 koronást adott Brassoveán Mária, kinek járatlan-ságát és rosszulátását ily módon 50 korona értékig történt megkárosításra használta fel. Csalásért fogják felelősségre vonni.

Verekedés. Bucsony községben Dávid György és Dávid János ottani lakosok között valamely személyes ellentét merült fel és annak ellenére, hogy a maga ügyeiben senki sem ítélkezhetik, ők maguk ítéltek el peres ügyüket, melynek eredménye egy súlyos testi sértésben és egy magánlak-sértésben állapított meg.

— **Ügyvédi iroda áthelyezés.** Dr. Fenichel Jenő ügyvéd folyó hó 24-től kezdődőleg ügyvédi irodáját Kossuth Lajos-utca 19. szám alá helyezte át. 122 1—1

— **A háború a repülőgépről.** Ezen a szímen Sebők Zeigmon és Benedek Elek képes gyermeklapja, a Jó Pajtás, érdekes képsorozatot közöl, jól megírt cikkek kíséretében arról, hogy milyen lesz majd a jövő háborúja a repülőgépről nézve. Ezenkívül a lap április 28-iki számában olvashatni még Endrődi Sándor szép versét, Murai Károly elbeszélését, Dörmögő Dömötör utazását a Vaskapuhoz Sebők Zeigmondtól, Elek nagyapó és Avar Gyula meséjét, Nagy Sándor versét, tréfiás képsorozatot, Rákosi Viktor regényét, a Kis Krónika rovat aktualitásait. A rejtélyek, szerkesztői ízenetek teszik teljessé e szám érdekes tartalmát. A Jó Pajtást a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára: negyedévre 2 K 50 f félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad a kívánatra mutató ványaszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

* **„Mindazon esetekben.** — írja dr. Stiller, a nagyhírű budapesti orvos-tanár — melyekben nyhe, biztos és a gyomrot kímélő sós hashajtóra van szükségem, évek óta csaknem kizárólag a természetes **Ferencz József**-késérővizet veszem alkalmazásba”. Kapható gyógyszerárakban és fűszerkereskedésekben. A szétküldési-gazgatóság Budapestben.

* **A hátszobák réme, a poloskák kiirtása, eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinnel történtek próbák, beigazolódott, hogy a Cimexin nemcsak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Kapható: U. Kovács József örökös győgszertárában Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer győgszerezésnél, Bártfán.**

KÖZGAZDASÁG.

Csemege-szőlő termelése.

(Folytatás és vége.)

A közönséges fehér és vörös saszlaból van nálam vagy 150 tő (Enyeden sokan termelik). E szőlőfajták korán érnek, mint minden saszlabának erős a bogyo-héjuk, nem lomlanak, szállító-képességük nagy, s így érdemesek volnának a kereskedelmi termelésre. Ámde Budapest és Kecskemét vidéke, stb. már rég idő óta oly tömegben és olcsón termeli ezen saszlabát, hogy még Enyeden is a boltokban, innen került szőlőt látnunk először; el van árasztva vele az egész ország; vaggonszámra küldik még Berlinbe is. Ezzel tehát nekünk, itt Enyeden, foglalkozni nem érdemes, annyival inkább, mert az említettem vidékeken legalább 2 héttel korábban érik, mint nálunk.

Vörös muskotályok szépek, jók, de minden fajtám rothad.

Palaeztina-szőlőt még nem ismertem ki, Pirosmalvási róól kevés enyedi tapasztalatom van.

A híres Csaba-gyöngyéből van 15 tő szőlőm; de még nem ismerhettem ki, mert saját első termésemet csak 1911-ben fogom először kicsinyben láthatni.

Nem próbálhattam ki a jóhírű Risabellát.

Az eddig elmondott tisztán negatívumok után a következőkből kerülni fog egy kis pozitívum is.

Malinge. Minden más szőlőfajták előtt, tehát legkorábban érik (zölde-kehér, kissé hosszukás szemek). Én július 22—25. között hoz-

tam haza érett fürtöket. Mint minden korai gyümölcs, silány minőség. (A szakemberek teljesen lebecsülik.) Érdemes néhány tövet tartani házi használatra, kereskedelemre termelni nem méltó.

Malaga. Bőtermő. Óriás nagy és gyönyörű szép vállas fürtök. (Legnagyobb fürtöket terem nálam: Malaga, Dodrelabi és Hamburgi; akad egy-egy fürt egy kilogr. súlyal.) Nagyon jó és szép szőlő. Kereskedelmi termelésre még sem igen ajánlanám nálunk, mert szállításra lágy az állománya; arra pedig, hogy megmalagásodjék (malozásodás, összeaszás) nálunk a klíma nem megfelelő. Én termelem diszes voltaért és jó izeért is.

Royal vine Yard. Ezen rendkívül kellemes ízű szőlőt azért említem külön fel, mert Enyeden alig ismeri valaki. Az ország legnagyobb szőlő-mestere Mathiasz hívta fel figyelmemet ezen fajtára, s azóta termelem és hálás vagyok érte Mathiasznak.

Genuai zamatos. Óriás szemek, hosszukás alakkal, kitűnő zamattal. Igen jó és szép szőlő; de lágy és romlékony állománnyal. Inkább házi és helyi használatra, mint szállításra való.

Dodrelabi. (Kék ökörszem.) E fajtát Budapestben, egy Andrassy-uti cukrászolt kirkatában láttam először. (Innen ismerem az u. n. gellérhegyi barackot is, melyet állítólag Kerkapoly produkált.) Rögtön elhatároztam, hogy ezt én termelni fogom. Sok könyv össze-vissza forgatása után nagynehezen rájöttem a nevére és mindjárt meg is rendeltem. Van belőle 20 tövem. Bőtermő; óriási, sötét-kék gömbölyded szemek és igen nagy fürtök. Nem valami különös jó ízű, de nagyon czimeres szőlő.

Malakoff Usum. Ha lehet mondani bivaly-fuszulyka, hát akkor erre a szőlőre azt kellene mondani, hogy bivaly-szőlő. Mert ez a világ legnagyobb szemű szőlője. A szőlőszemek hosszukások, sötétvörösek; a fürtök szabálytalanok, össze-visszák. Könnyen romlik és semmi jó ize nincs; kereskedelemre nem alkalmas. Én tartok néhány tövet, mert egy-egy fürtöt ollóval kezelve, gyönyörködöm azoknak „szilvanagyságu”, óriás, hosszú szőlőszemeiben.

Gyémánt-saszla (Ch. Diamant.) A szemek szépségénél fogva megérdemelte a „gyémánt” jelzőt. Szép és jó szőlő. Ugyanazt mondhatom a petrezselyem-szőlőről (Ch. Ciotat). Mindkettő alkalmas a szállításra.

Napoleon-saszla. Tojásalaku, borostyánsárga igen nagy szemek, nagy fürtök. Nem valami különös jó ízű, de igen szép portéka.

Tokaj saszla. Hatalmas nagy fürtök, jó nagy piros szemek. Szép is, jó is.

Hamburgi muskotály. Fekete, hosszukás nagy szemek, szép nagy fürtök. (Nagyobb szemű muskotályt nem ismerek, legfeljebb még az Off Alexander.) Bőtermő. 1910-ben egyetlen töről, (melyet külön trágázással kezeltem) megtöltöttem egy 5 kilós kosarat.

Passatuti. Francziás neve olyanformát jelent, hogy mindeneken felül álló. És csakugyan, rózsáillattal színezett muskotály ízénél, illetve zamatjánál fogva nagy becsületnek örvend már régóta országszerte; jól ismerik Enyeden is. Nem romlik, azért jó szállító-képes.

Krokán muskotály. (Néhai br. Kermény István szerint Jeruzsálemi.) Kitűnő szőlő, de könnyen repedezik és rohad, s ezért kereskedelmi szállításra nem nagyon alkalmas.

Muscat Off Alexander (nagyszemű, de szabálytalan fürtök), állítólag királyunk őfelsége e szőlőt kedveli legjobban; M. Ottonell; M. Quadrat szegletes szemű muskotály; mindeniket termelem, de én ezeknél jobban kedvelem még a divatból kiféle menő M. Lunelt is.

Utóljára szólok a mi általánosan és jól ismert Alexandriai muskotály-unkról. Jól megjegyzendő, hogy ez (idegen szóval neve Muscat Alexandrien), csemege-szőlő is, borszőlő is; ellenben a hasonlatos nevű Muscat Off Alexander csakis csemege-szőlő gyanánt kultiváltatik. Az Alexandriai muskotály Enyednek és vidékének legérdemesebb és legajánlatosabb csemege szőlője. Mint csemege-szőlő, télire eltéve jól állja a telet. Bora (1/3 alex. muskotály; 1/3 rizling vagy sommal, 1/3 hazai fajok; keverék) mint fiatal bor az 1-ső és 2-ik évben oly finom és oly finom illatu és zamatu (későbbi években eltűnik ez az illat) bor, hogy e tekintetben vele a világ semmiféle bora nem versenyezhet. Keverékben azért említettem; mert magában, tisztán (más szőlőfajok nélkül) szürve, az említettem illat és zamat bódítóan erős volta miatt nem élvezhető. Hátránya e szőlőfajtának, hogy nálunk nem épen minden évben érik jól be; (az érés hiánya, csemege-nének eltett szőlőknél, utóérés útján ki-egyenlítődik) előnye, hogy jóformán sohasem rothad; mikor nedves időjárás folytán csaknem minden szőlőfajtánk rothadva áll a venyigéken, az alexandriai muskotály még mindig ellenáll. E fajtát nem 10 év óta, hanem sokkal régebben ismerem, bő alkalmam volt kitapasztalni minden jó és gyenge oldalát.

A többi, általam kipróbált szőlőfajtákról semmi feljegyzésre méltót mondani nem tudok.

Nagyenyed és vidéke mindenestre jó szőlőtermő hely, a hol érdemes volna nagyobb arányokban felkarolni a csemege-szőlő termelését, a mely legalább is kétannyt fizet, mint a bortermelés. De korai fajtákkal ne próbálkozzunk, mert abban már megelőzött minket az ország több vidéke. Korai és könnyű fajták inkább a halmokra valók; a mi hegyeink értékesebb anyag produkálására vannak hivatva. Termeljünk csak szállításra képesebb fajtákat. Termeljünk inkább szüretutánra, téli eltevésre való fajtákat. A főfajta legyen Alexandriai muskotály. Változatosság okáért, persze egyéb is kell; mert az emberek nemcsak egyfélért és nemcsak muskotályt akarnak mindig enni. Ugyancsak változatosság okáért szines szőlőkkel és szép nagy szeműekkel is kell tarkítani a gyűjteményt. De tulajásba se menjünk a fajták nagy számával, mert a kereskedelmi szempont az anyagnak bizonyos állandóságát, ugyanazonosságát követeli. Ha én ma, egy nagyobb területet ilyen célra akarnék beállítani; hát én, tapasztalataim alapján a következő összeállításban és arányban álltetnék, — a mivel csak véleményt mondok, de senkinek tanácsot adni nem akarok —:

	Alexandriai Muskotály	50	későn érő
	Passatuti	14	
	Royal vine Yard	3	
	Genuai zamatos	2	kora- és középérő
	Gyémánt saszla	2	
	Petrezselyem saszla	4	
	Ezeréves Magyarország	2	
	Járdovány	3	középérő
	Király	2	
	Napoleon saszla	2	
	Tokaj	4	
	Hamburgi musk.	4	későn érő
	Vörös kecskececs	4	
	Dodrelabi	4	
		100	

* * *

Ezeket elmondva — mint ide nem tartozó dologról — csakis mellékesen, egy almafajtáról emlékezem meg. Látva a fejrétí kálvill nagy értékét, jelentőségét és keresettségét, bár nekünk megvannak a mi kálvill almáink (battul, ujabban Jonathan, ponyikgyógyi, pármén) csak épen a kereskedelmi értékesítés sántikál, hát érdeklődtem ezen kálvill iránt, t. i. enyedi vonatkozásban. Tudtommal, termőfák Enyeden, csak egy kertben található. Én is ültettem 3-4 drbot; de még csak egyszer értem róluk termést, így annak mikénti sikerüléséről semmi biztosat nem mondhatok. Sz.

Piaci árak.

Nagyenyed, 1911. április 20.

A hus kilogrammonként:

Marhahus	I. minőségű	1 kor.	60 fill.
"	II. "	1 "	52 "
Borjúhus	I. "	1 "	60 "
"	II. "	1 "	52 "
"	III. "	1 "	44 "
Sertéshus	I. "	1 "	84 "
"	II. "	1 "	76 "
Báránhus	"	2 "	"
Szalonna	"	2 "	"

A csütörtöki hetivásár forgalmas volt.

A gabonaművek ára litervékánként:

Buza	3 kor.	30 fill.
Kukorica	1 "	34 "
Árpa	2 "	20 "
Zab	1 "	40 "
Rozs	2 "	80 "
Bükköny	3 "	40 "
Alakor	"	90 "

A tej literje 22-24 fillér.

Tojás 5 drb 20 fillér.

NESTLÉ
gyermekélelmiszer

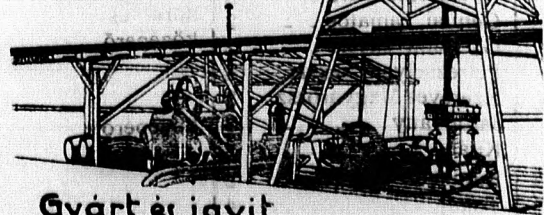
vízzel felfőzve
csecsemők, gyermekek, valamint
gyomorbetegségek

régbevált tápláléka
50 év óta kipróbálva
és orvosilag ajánlva

Tiszta alpesi tejet
tartalmaz
1 doboz 1 kor 80 fill.,
minden gyógyszerárban és
drogeriában kapható.
Prospektus ugyanott.

LAPP HENRIK féle
MÉLYFURÁSOK
magyar részvénytársasága
BUDAPESTEN
Iroda: Gyár:
V. Bóthory-utca 3. | X. Kőbányai út 4.
Telefon: 114-16 (Iroda) | Telefon: 157-72

ELVÁLLAL
MINDENMÉLY FURÁSOKAT
a legnagyobb mélységig
minden célra

Gyárt és javít
MÉLYFURÁSI GÉPEKET, SZERSZAMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.

Legjobb referenciák!

Szabadalom m. 3956. Törvényileg védve 141.

ANTICOL

„Anticol” találmány tárgya olyan eljárás, melynek segítségével a lovak úgynevezett — **Kólika** — betegségeinek gyors és biztos megszüntetésére alkalmas szer.

Ezen „Anticol” szerrel Ófelsége 1. sz. Huszárezredénél két éven át végzett kísérletek eléggé igazolják azt, hogy az egyadag beadagolása után **1 1/2 óra múlva** meglepő eredménnyel **teljesen megszünteti a bajt**.

Minden dobozhoz **használati** utasítás csatolva.

Egy doboz, mely két Anticol adagot foglal magában, 4 kor. Négy adag 8 kor. Hat adag 12 kor. stb. folytatódólag nagyobb mennyiségben is jelzett árban megrendelhető a feltalálónál:

MAYER IGNÁCZ
KIR. FŐALLATORVOSNÁL
— BRASSO. —

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

4190—911. alisp. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyenyed városánál elhalálozás folytán megüresült városi **főjegyzői** és nyugdíjazás folytán megüresült **gazdasági tanácsosi** állásra ezennel pályázatot hirdetek. Egyben pályázatot hirdetek ezen állások betöltése rendén esetleg üresedésbe jövő és jöhető városi állásokra is.

Ugy a városi főjegyzői mint a gazdasági tanácsosi állás évi 2540 (Kettőezeröttszáz-negyven) korona fizetés és 600 (Hatszáz) korona lakpénz élvezetével van egybekötve. A városi főjegyzői állásra meghívandó minősítést illetőleg utalok az 1883. évi I. tcz. 6. §-át hatályon kívül helyező 1900. évi XX. tcz. 4. §. és az 1883. évi I. tcz. 3. §-ára.

A gazdasági tanácsosi állás minősítéshez nincsen kötvé.

A csak esetleg megüresedő állások minősítésére és javadalmaira vonatkozólag utalok az érvényben levő városi szervezeti szabályzat és törvények megfelelő szakaszaira.

A főjegyző élethossziglan, míg a gazdasági tanácsos az általános tisztújításig választatik. Mindazok, a kik a fentebb említett és esetleg megüresedő állások valamelyikét el-

őhajtják nyerni, kötelesek pályázati kérelmeiket, közszolgálatban állók hivatalfőnököjük, állásban nem lévők pedig illetékes főispánjuk útján **1911. évi május hó 5-ig be zárólag** Nagyenyed polgármesteri hivatalához beadni.

A pályázati határidőnek 15 napban történt megállapítása főispán ur 1911. évi márczius 20-án 208—911. sz. a. kelt engedélyén alapszik.

Nagyenyeden, 1911. április 12.

118 2—2 Br. Bánffy Kázmír, alispán.

KOBRÁK
CZIPŐK
a legjobbak.

KAPHATÓK
Nagyenyeden és vidéke
részére kizárólag
a Nagyenyedi Fogyasztási és
Értékesítő Szövetkezetnél.

153 5—24

Óriási 106 4—4

szövetvásár

nagyban és kicsinyben.

Tavaszi és nyári ujdonságok!

A többek közt eladásra kerülnek, u. m.:

140 cm. zsólnai kostümekelmék most	1-90 és 2-25
120 " angol homespunok	1-50 és 1-75
120 " cheviott és kamgarnok	59 " 78
120 " gypju vollok	85 " 1-05
Francia, mintás s sima gremadínok	85 " 1-10
Madeira himzések	38 " 58
Mosó levantinok	23 " 36
Merino delének	25 " 39
Selyemszálú ruhavásznak	39 " 55
Pongis és tafetelymek	68 " 85
A legújabb foulardselymek	98 " 1-15

Az itt felsoroltakon kívül nagy választék a legkiválóbb minőségű és a jelenlegi divatnak megfelelő ruhakelmékben, továbbá selyem, osipke, szalag, fátyol, ruhadíszek és egyéb női pipere-cikkék ujdonságaiban. Kérje minden hölgy saját érdekében árházam nagy mintagyűjteményét, melyet ingyen és bérmentve küldök meg, hogyha megírja, hogy olcsó vagy pedig finomabb kelmékből öhajjt mintákat.

20 kor. felüli megrendeléseket bérmentve szállítok.

WEINER MÁTYÁS női divat nagyáruháza
Budapest VI. Andrássy-ut 3. sz.

A „Nagyszobeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló felüvi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények **Lingner György** ur által nyújthatók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

Hirdetmény.

Alulírott mint vő. Lichtfusz Miklós volt balászfalvi kereskedő csódtömegének gondnoka a csódválasztmánynak folyó évi április hó 10-ik napján hozott határozatához képest ezenel közhírré teszem, hogy nevezett vagyombukott csódtömegéhez leltározott, a csódtömeg leltár 1—1628. t. a. felvett, a vagyombukott csódtömeg a balászfalvi üzleti helyiségében raktározott ingóságok 1—1613. t. a. üzleti árú, u. m.: fűszer, bőr, cipő, ruha, üveg, stb. 10031 kor. 15 fill. beszerzési árban, illetve 7859 kor. 33. fill. becserkében, az 1614—1619. t. a. üzleti és raktári felszerelés 1892 kor. 40 fill. beszerzési árban, illetve 1170 kor. becserkében, az 1620—1628. t. a. butornemű 49 kor. 10 fill. beszerzési árban, illetve 27 kor. 70 fill. becserkében a részletezett 3 csoportban, csoportonként egy tömegben zárt ajánlati uton eladatnak.

Az egykoronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatok, valamint az első csoport után 800 kor. — a második csoport után 120 kor. — a harmadik csoport után 3 koronában megállapított bánatpénzek 1911. évi május hó 5. napjának déli 12 órájáig nyújtandók be dr. Demény Henrik gyulafehérvári ügyvéd csódválasztmányi elnökhöz.

Az ajánlatok fölött a választmány 1911. május hó 5. napjának d. u. 3 órakor tartandó ülésen fog határozni. Megjegyeztetik, hogy a választmány fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett összes ajánlatok mellőzésével újabb szóbeli ajánlatu versenyt tartson, vagy hogy zárt ajánlati uton való eladásra újabb határidőt tűzzön. Az ajánlattevőt azonban ajánlata minden körülmények között kötelezi s ha jelen hirdetményben foglalt feltételek bármelyikének eleget nem tenne, bánatpénzét elveszti.

A kinek ajánlatát a választmány elfogadja, tartozik a vételárat, a melybe a bánatpénz betudatik, a vételi illetékek egyetemben 3 nap alatt a csódtömeggondnoknak kezeihez készpénzben lefizetni s a megvett árut átvenni.

A leltári tetelek helyességeért, az áruk minőségeért és azok becserkéért sem a tömeg, sem a választmány, sem a csódtömeggondnok jót nem áll és felelősséget nem vállal.

Az eladás tárgyát képező áruk ezen hirdetmény megjelenésétől kezdve minden nap ünnepnapokat kivéve, a hivatalos órák alatt a tömeggondnok, vagy megbízottja közbejöttével Balászfalván az üzleti helyiségben, a

leltár pedig a tömeggondnok irodájában az érdeklődők által bármikor megtekinthetők. Balászfalva, 1911. április 18-án.

Dr. Enyedi Lajos,
ügyvéd, csódtömeggondnok.

119 1—1

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz valódi JACOBI-fele ANTINICOTIN cigarettahüvelyek fadobozban!”

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!
51 9—26

HIRDETÉSEKET

legjutányosabban felvessz
kiadóhivatalunk.

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
:- ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! :-

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktarak:

Nagyenyedi főraktár
házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:
Weill Bélánál.

Tóvisen:
Nemayer Mihálynál.

Balászfalván:
Dániel Ferenoznál.

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díjjal, a „Grand prix”-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALÁTA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a cég vignettája az üvegen rajta van!

104 1—

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható Klemm Pál cégnél Szentkirály-utca 128.

44 12—

Legjobb ajándék

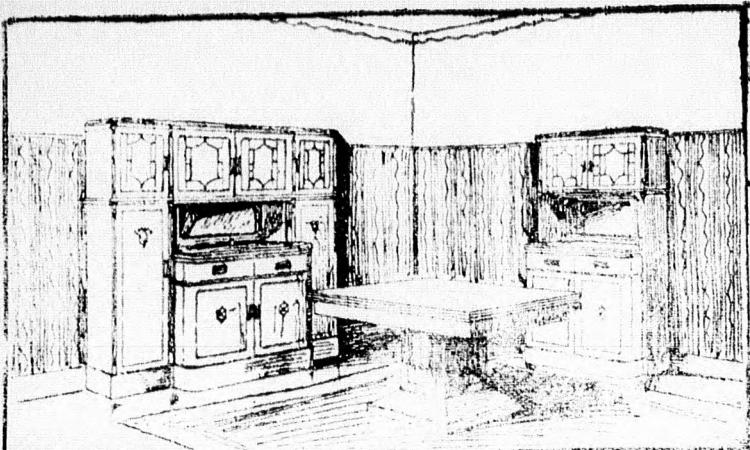
a tartós és olcsó hazai szóttésáru Arjegyüket ingyen s bérmentve küld: Lingner György szövőgyára; Nagyenyed

BUTOR-

RAKTÁR.

KUNSGH ANTAL

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsá-u.
a vármegyházzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és réz-butorkban, ugyancsak mindennemű kárpitozott butorkban.

NAGYENYED = re forduljon minden érdeklődő,
ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfacsemeték
sétényfák, díszcserjék, tülevelűek, kerítésvények,
bogyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok elsőrendű áru.
európai és amerikai alma és gyökeros veszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Dietrich Gyula

ötvös-mester és ékszerész

KOLOZSVÁR.

Arany-, ezüst-, vas-, bronz-, porcellán- és fa- *régiségeket* megbízatásból vásárol, esetleg megértékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árverésen mint vevő részt vesz. Arany, brilliáns ékszereket, ezüst tárgyakat bármily összegre készpénzzel azonnal vásárol. Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol. 60 18-50

Sürgönyozim:

Dietrich ékszerész Kolozsvár.

Eladó ház.

Rózsá-utca 7. szám alatt egy újonnan épült **5** emeletes ház eladó.

Értekezhetni ugyanott. 48 20-

Értesítés!

Van szerecsém Nagyenyed város t. közönségét értesíteni, hogy előnyösen ismert fogászati műtermemmel Gyulafehérvárról minden hét csütörtökén Nagyenyedre utazom, a hol a Szeidl-szálloda 3. sz. szobájában egész napon át a t. közönség rendelkezésére állok.

Mindennemű kaucukmunkákon, szájpaplás nélküli fogsorokon és csapfogakon kívül főképpen a legnagyobb szakértelemmel készülő arany- és platina-, korona- meg hidmunkáimat ajánlom a legjutányosabb árak mellett.

45 20-

SPRINGER D. A.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	<i>Előnyös kölcsönt</i> ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. <i>Vásárol</i> és elad értékpapírokat. <i>Letétbe</i> elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett. <i>Idegen</i> kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. <i>Váltókat</i> az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. <i>Állandó betétet</i> a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1-

Olcsóbb! A „Dr. Just“ Wolframlámpa Olcsóbb!

minden helyzetben ég. Fénye állandó egyenletes fehér. Kiválóan tartós és a szénszálas izzólámpával szemben 70% áramot takarít meg. Kapható Nagyenyeden darabonként **2 korona 20 fillérért**

Winkler János kereskedésében.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.